

3. december 2010

FOLKETINGETS
OMBUDSMAND

Inspektion af Mariagerfjord Kommunes rådhus i Hadsund den 23. marts 2010

ENDELIG

J.nr. 2010-0521-1601/PK

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	2
2.	Det retlige grundlag for Folketingets Ombudsmands vurderinger	3
3.	Generelle forhold vedrørende Mariagerfjord Kommunes rådhus (Hadsund)	6
4.	Tilgængelighedsforholdene	6
4.1.	Kommunens hjemmeside	6
4.2.	Ydre adgangsforhold	7
4.2.1.	Handicapparkering	7
4.2.2.	Rampe/indgangsparti	10
4.2.3.	Adgangsforholdene fra parkeringspladsen til indgangen uden brug af rampe	13
4.3.	Borgerservicelokalet/-lokalerne	14
4.4.	Elevator og trapper	18
4.5.	Mødelokaler	19
4.5.1.	Byrådssalen	19
4.6.	Handicaptollet	20
5.	Opfølgning	21
6.	Underretning	22

1. Indledning

Efter § 7, stk. 1, i ombudsmandsloven (lov nr. 473 af 12. juni 1996 om Folketingets Ombudsmand) omfatter ombudsmandens kompetence alle dele af den offentlige forvaltning. Efter lovens § 18 kan ombudsmanden undersøge enhver institution eller virksomhed samt ethvert tjenestested der hører under ombudsmandens virksomhed. Folketingets Ombudsmand foretager løbende inspektioner af offentlige institutioner, f.eks. fængsler, arresthuse, psykiatriske afdelinger og sociale bosteder.

Folketinget vedtog den 2. april 1993 beslutningsforslag nr. B 43 om ligestilling og ligebehandling af mennesker med handicap med andre borgere. Folketinget bad ved beslutningen Folketingets Ombudsmand om at "følge udviklingen i ligebehandlingen og eventuelt meddele påtale, hvor dette er muligt inden for ombudsmandens kompetence".

Folketingets Ombudsmands håndtering af spørgsmålet om ligebehandling af mennesker med handicap består i behandling af klager fra borgere eller handicaporganisationer. Derudover iværksætter Folketingets Ombudsmand af egen drift undersøgelser på området. Generelle initiativer er taget i forhold til en række ministerier og styrelser samt nogle kommuner. Herudover er der etableret et løbende samarbejde med Center for Ligebehandling af Handicappede og Danske Handicaporganisationer.

Folketingets Ombudsmand foretager som en del af den virksomhed der primært vedrører mere generelle forhold, inspektioner af nogle offentlige bygninger særligt med handicaptilgængelighed for øje. Inspektionerne skal omfatte bygningernes tilgængelighed for alle brugere af bygningerne. Formålet med inspektionerne er dels generelt at følge udviklingen på området for tilgængelighed for mennesker med handicap og derved indvinde erfaringer vedrørende det mere generelle arbejde på området, dels i konkrete tilfælde at påpege fejl og mangler hvor det er nødvendigt. I dette formål ligger tillige et ønske om – i overensstemmelse med den nævnte folketingsbeslutning – at skabe opmærksomhed om området.

Som et led i denne virksomhed foretog jeg og tre af embedets øvrige medarbejdere den 23. marts 2010 inspektion af Mariagerfjord Kommunes rådhus i Hadsund. Jeg havde tidligere på dagen foretaget en tilsvarende inspektion af (dele af) rådhuset i Aalborg.

Under inspektionen var foruden en af kommunens mellemledere også vicekommunaldirektøren til stede. Vicekommunaldirektøren er (bl.a.) ansvarlig for rådhuset i Hadsund.

Til at bistå mig under inspektionen havde jeg, ligesom tidligere på dagen i Aalborg, en kørestolsbruger – formanden for Vordingborg Kommunes handicapråd. Den pågældendes tilstedeværelse under inspektionen bidrog i høj grad til at anskueliggøre tilgængelighedsforholdene.

Rådhuset i Hadsund blev – sammen med rådhuset i Aalborg – bl.a. udvalgt som genstand for inspektion ud fra kriterier vedrørende betydningen af tilgængelighed for borgere med handicap og rådhusenes repræsentativitet for tilsvarende offentlige bygninger.

Inspektionen bestod af en indledende samtale med de nævnte repræsentanter fra Mariagerfjord Kommune, en rundgang i rådhuset og en afsluttende samtale.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Mariagerfjord Kommune til eventuelle bemærkninger om faktiske forhold som den foreløbige rapport måtte give anledning til. Mariagerfjord Kommune har i brev af 19. november 2010 fremkommet med sådanne bemærkninger som dels er indarbejdet i denne rapport, dels vil blive indarbejdet i min opfølgingsrapport.

2. Det retlige grundlag for Folketingets Ombudsmands vurderinger

Siden den 1. februar 1978 har der i byggelovgivningen (herunder i bygningsreglementet fra 1977) været fastsat handicapkrav med det formål at sikre at bebyggelserne kan benyttes af alle, også af personer der – midlertidigt eller permanent – har gangbesvær eller må benytte kørestol, eller hvis orienteringsevne på anden måde er nedsat. I de senere bygningsreglementer er der kommet yderligere krav der generelt tilgodeser bygningers tilgængelighed.

De nugældende regler for handicaptilgængelighed følger af byggeloven (lovbekendtgørelse nr. 452 af 24. juni 1998 med senere ændringer) med tilhørende bygningsreglement. På tidspunktet for inspektionen gjaldt Bygningsreglement 2008 (BR08). Bygningsreglement 2010 (BR10) er trådt i kraft den 30. juni 2010 med en overgangsperiode frem til og med den 30. december 2010. Ændringerne i BR10 i forhold til BR08 angår navnlig krav til energiforbrug/-forbedringer. Jeg har i det følgende valgt at henvise til BR08. Der er endvidere regler for handicaptilgængelighed i bekendtgørelse nr. 1250 af 13. december 2004 om tilgængelighedsforanstaltninger i forbindelse med ombygninger i eksisterende byggeri (ligeledes med senere ændringer som følge af udstedelse af BR08).

BR08 og BR10 indeholder ligesom (og i videre omfang end) Bygningsreglement 1995 specifikke bestemmelser som skal sikre at bygninger er tilgængelige for mennesker med handicap. Kravene i bygningsreglementet gælder:

- ved opførelse af ny- eller tilbygninger (byggelovens § 2, stk. 1, litra a)
- ved ombygninger eller anvendelsesændringer som er væsentlige i forhold til bestemmelser i loven eller de i medfør af loven udfærdigede bestemmelser (byggelovens § 2, stk. 1, litra b og c).

Hertil kommer at bestemmelserne i den ovenfor nævnte bekendtgørelse (nr. 1250/2004) gælder ved ombygninger af offentligt tilgængelige bygninger og erhvervsbyggeri til service og administration i de tilfælde hvor ombygningen ikke er væsentlig i henhold til byggelovens § 2, litra b. Bekendtgørelsen indeholder krav om

- etablering af handicapparkeringspladser
- niveaufri adgang til bebyggelsen
- indretning af handicaptoliet og
- installation af elevator

(bekendtgørelse nr. 1250/2004 er udstedt i medfør af byggelovens § 4 B der blev indsat i loven i medfør af lov nr. 484 af 9. juni 2004 om ændring af byggeloven. Bekendtgørelsen trådte i kraft den 1. januar 2005).

Kravene i bekendtgørelsen, der som nævnt gælder for mindre (ikke væsentlige) ombygninger, gælder dog ikke uanset hvilke omkostninger der er forbundet med de nævnte tilgængelighedsforanstaltninger. I bekendtgørelsens § 4, stk. 1 og § 5 er der fastsat en maksimumsgrænse for de økonomiske omkostninger til de tre førstnævnte

tilgængelighedsforanstaltninger. Overstiger omkostningerne maksimumsgrænsen (udgifterne til de nævnte tilgængelighedsforanstaltninger målt i forhold til de øvrige ombygningsomkostninger), bortfalder kravene. Der er i § 4, stk. 2, en særlig maksimumsgrænse for udgifterne til installation af elevator.

Rådhuset i Hadsund blev bygget i 1966 og er således ikke (direkte) omfattet af bestemmelserne i bygningsreglementet.

Ved ombudsmandens undersøgelse af om der i offentlige bygninger og lignende er handicaptilgængelighed, kan ombudsmanden undersøge om de omtalte handicapkrav i byggelovgivningen er iagttaget.

Ombudsmandens grundlag for at bedømme et forhold er imidlertid i et vist omfang mere vidtgående end hvad der i almindelig forvaltningsretlig terminologi betegnes som "gældende ret"; i dette tilfælde byggelovgivningens tilgængelighedskrav. Ombudsmanden har således også mulighed for at anlægge mere overordnede humanitære eller medmenneskelige betragtninger i sin bedømmelse af et forhold. Ombudsmandens vurdering er i den forbindelse præget af krav om hensynsfuld og menneskeværdig behandling af borgerne. Den nævnte vurdering er i høj grad inspireret af 1) folketingsbeslutningen af 1993, 2) FN's standardregler om lige muligheder for handicappede mv. og FN's handicapkonvention, 3) Statens Byggeforskningsinstituts anbefalinger (SBI-anvisning 216), 4) Dansk Standard 105 – Udearealer for alle – og 5) Dansk Standard DS 3028:2001 – Tilgængelighed for alle – (som er udarbejdet af Dansk Standard i samarbejde med bl.a. det tidligere By- og Boligministerium og forskellige handicaporganisationer).

Byggelovgivningens tilgængelighedskrav er som udgangspunkt ikke tillagt tilbagevirkende kraft. Som led i det udvidede bedømmelsesgrundlag, som jeg har nævnt ovenfor, har ombudsmanden imidlertid i et vist omfang også mulighed for at tage stilling til spørgsmålet om tilgængelighed i bygninger der var opført på det tidspunkt da byggelovgivningens tilgængelighedskrav trådte i kraft.

Generelt er det således på dette område min opfattelse at det så vidt muligt må tilstræbes at det i offentlige bygninger med almindelig publikumssøgning er muligt for mennesker med handicap (og personer med midlertidig nedsat bevægelses- eller orienteringsevne) at komme ind og blive betjent på linje med andre borgere.

3. Generelle forhold vedrørende Mariagerfjord Kommunes rådhus (Hadsund)

Ved kommunalreformen (2007) blev seks tidligere kommuner lagt sammen til Mariagerfjord Kommune. Det drejer sig om Arden, Hadsund, Hobro og (størstedelen af) Mariager kommune samt dele af Nørager og Aalestrup kommuner. Det var ikke praktisk muligt at lade inspektionen omfatte samtlige de bygninger som den nye kommunes administration råder over, og hvor kommunens borgere kan tænkes at møde op. Inspektionen blev derfor begrænset til det tidligere rådhus i Hadsund Kommune, hvor borgerne særligt kommer eller bør kunne komme bl.a. fordi rådhuset indeholder kommunens byrådssal og borgerserviceafdeling. Det bemærkes samtidig at der er en tilsvarende borgerserviceafdeling i det tidligere rådhus i Hobro, som jeg dog forud havde valgt ikke at inspicere.

Rådhuset i Hadsund ligger på Himmerlandsgade 9. Bygningen, der er i to etager, er opført i gule mursten. Det blev under inspektionen oplyst at rådhuset er opført i 1966; dog er fløjen mod syd opført i 1978.

4. Tilgængelighedsforholdene

4.1. Kommunens hjemmeside

Mariagerfjord Kommunes hjemmeside giver ved en søgning (den 13. august 2010) på "tilgængelighed" 214 resultater – fortrinsvis en henvisning til referater og dagsordener for møder i Handicaprådet og Ældrerådet. Tilsvarende gælder for så vidt ved en søgning på ordet "handicap".

Hjemmesiden indeholder også – under "Serviceområder" – ordet "Handicap" som emneord. Herigennem kan der opnås kendskab til kommunens handicappolitik og tilgængelighedsplan (fra september 2008). Tilgængelighedsplanen synes navnlig at vedrøre kommunens vejområde – især sænkning af kantsten og udførelse af ramper i kommunens byområder.

Jeg beder Mariagerfjord Kommune om nærmere oplysninger om tilgængelighedsplanen. Jeg går ud fra at jeg ville have hørt om det hvis tilgængelighedsplanen på nogen måde berørte rådhuset i Hadsund, men beder for en ordens skyld også om oplysning herom.

Det fremgår af handicappolitikken (der er godkendt af sammenlægningsudvalget i 2006 og består af 9 afsnit) at Mariagerfjord Kommune med udformningen af handicappolitikken har ønsket at markere sig som en handicapvenlig kommune og at poli-

tikken bygger på holdninger, visioner og målsætninger der skal være med til at sikre mennesker med handicap lige muligheder ud fra egne præmisser. Mennesker med handicap skal sikres gode adgangsforhold i nybyggeri, og der skal gøres en indsats for at ændre på og reducere eksisterende barrierer. Efter handicappolitikken tilstræbes der således fuld tilgængelighed til de offentlige bygninger i kommunen, heriblandt også rådhusene.

Det fremgår også af handicappolitikken at der hvert år skal udarbejdes en statusredogørelse som led i den almindelige opfølgning på indsatsområderne, og at byrådet årligt skal vurdere det kommende års handicapmæssige indsats.

Jeg beder Mariagerfjord Kommune om at sende mig resultatet af byrådets to seneste vurderinger.

Hjemmesiden synes derimod ikke at indeholde konkrete oplysninger om tilgængeligheden mv. til kommunens forskellige bygninger – herunder oplysninger om handicap-parkering – med henblik på at eksempelvis en borger der er kørestolsbruger, kan forberede sig på forholdene inden hun/han kører hjemmefra.

Jeg beder om kommunens bemærkninger hertil.

4.2. Ydre adgangsforhold

4.2.1. Handicapparkering

Vicekommunaldirektøren oplyste indledningsvist under inspektionen at Mariagerfjord Kommune som følge af kommunesammenlægningen, jf. ovenfor, har planer om at bygge et nyt fælles rådhus der er stort nok til at rumme alle de nødvendige funktioner.

Direkte adspurgt oplyste vicekommunaldirektøren at det ikke er muligt at angive en tidshorisont for planernes virkeliggørelse.

Jeg beder Mariagerfjord Kommune om nærmere oplysninger om kommunens planer om opførelse af et fælles rådhus. Jeg beder også om oplysninger om tidshorisonten hvis det på nuværende tidspunkt er muligt. Jeg bemærker samtidig at de spørgsmål og problemer som jeg har taget op nedenfor, i en vis udstrækning må læses i lyset af Mariagerfjord Kommunes svar.

Der er en enkelt handicapparkeringsplads til rådighed på parkeringspladsen nedenfor/foran rådhuset i Hadsund.

BR08, kapitel 2.6.2, stk. 3, lyder således:

”Ved udformningen af parkeringspladser skal et passende antal parkeringspladser udformes, så de kan anvendes af personer med handicap.

...”

Denne bestemmelse er en videreførelse fra de tidligere regler.

Det er under alle omstændigheder kommunens ansvar at det fornødne antal handicapparkeringspladser effektivt er til rådighed på relevante områder og til enhver tid. Dette indebærer at antallet af pladser må afpasses med behovet, at det effektivt skal sikres at de faktisk er til rådighed for mennesker med handicap, og at pladserne har en placering på området som er hensigtsmæssig for brugerne.

Jeg bad under rundgangen kommunens repræsentanter om at oplyse om denne ene handicapparkeringsplads er tilstrækkelig til at opfylde behovet, hvilket, naturligt nok, var svært at give et klart svar på.

Parkeringspladsen foran rådhuset synes umiddelbart at kunne rumme mange biler, formentlig også flere end der til daglig er brug for.

Hvis kommunen kan bekræfte denne antagelse, går jeg ud fra at det i den forstand vil være omkostningsfrit, og endvidere relativt let, at indrette en eller to yderligere handicapparkeringspladser ved siden af den eksisterende plads, således at det nuværende (og fremtidige) behov for handicapparkeringspladser – med sikkerhed – vil være dækket.

Jeg beder om kommunens bemærkninger til det som jeg har anført.

Rådhuset ligger på en skrænt og er derfor hævet i forhold til gadeplanet og parkeringspladsen foran/nedenfor rådhuset.

Der er som nævnt en enkelt parkeringsplads forbeholdt handicappede. Pladsen, der er afmærket med et skilt (kørestolspiktogram), er den af alle pladserne der ligger længst væk fra rådhusets indgang. Det viste sig imidlertid at denne plads – på grund af rådhusets placering på skrænten – er beliggende tættest på indgangen når den rampe der er indbygget i terrænet, skal benyttes.

Afstanden fra handicapparkeringspladsen og til indgangen via rampen er dog langt større end de ca. 30 meter som ifølge pkt. 1.2.11 i DS 105 "Udearealer for alle" er den ideelle (højeste) gangafstand. Mine medarbejdere og jeg målte ikke gangafstanden under inspektionen, men jeg går umiddelbart ud fra at gangafstanden – via indkørslen, fortovet og rampen – er på mindst 60-70 meter.

Jeg noterede mig dog samtidig at de fysiske forhold ikke umiddelbart giver mulighed for at placere handicapparkeringspladsen tættere på indgangen.

I vejledningen til BR08 og i DS 3038:2001, pkt. 4.1, anbefales det at handicapparkeringspladser måler mindst 3,5 meter i bredden (og 5 meter i længden). Den normale bredde på en parkeringsplads er 2,5 meter. Gangareal og lignende kan efter DS 3038:2001's anbefalinger indgå i bredden hvis arealet er plant og i samme niveau som parkeringsarealet. Til kassevogne anbefales 4,5 meter i bredden og 8 meter i længden.

Under inspektionen opmålte min medarbejder handicapparkeringspladsen til at være 3,5 x 5 meter. Den måde som pladsen er placeret på (i et hjørne af parkeringspladsen), gør at det – uanset den i den relation begrænsede størrelse – også er muligt for mennesker med kassevogne at benytte pladsen.

Pladsens størrelse giver mig således ikke i sig selv grundlag for bemærkninger.

Under inspektionen viste der sig at være en ekstra handicapparkeringsplads bag ved rådhuset; ved personaleindgangen.

Efter det oplyste bliver denne plads ikke anvendt af besøgende til rådhuset, og den indgår derfor ikke i inspektionen.

Når man skal fra handicapparkeringspladsen og hen til rampen der fører til rådhusets indgang, skal man først ca. 10 meter tilbage ad parkeringspladsens indkørsel og – når man således er kommet ud til vejen – til venstre hen ad fortovet. Der er ad fortovet ligeledes ca. 10 meter hen til der hvor rampen op til rådhuset begynder. Indkørslen til parkeringspladsen er belagt med nogle noget ujævne chaussésten.

Efter min opfattelse ville forholdene for kørestolsbrugere blive væsentligt forbedret hvis disse chaussésten blev udskiftet med f.eks. bardursten i en passende bredde.

Jeg har ikke tilstrækkelig anledning til at afgive en egentlig henstilling herom, men går ud fra at kommunen er opmærksom på dette forhold og får de ujævne sten udskiftet når/hvis der bliver lejlighed til det.

4.2.2. Rampe/indgangsparti

Rådhuset er som allerede nævnt placeret noget højere end gadeniveau (og parkeringspladsen). Indgangsdøren er placeret i det i forhold til handicapparkeringspladsen fjerneste hjørne af rådhuset.

Fra vejen/fortovet fører som allerede nævnt en bred rampe frem til indgangsdøren. Rampen, der er bygget ind i terrænet, er i to dele med en stor repos midtpå.

Illustration 1 – Rampe op til indgangen

Det var på grund af rampens længde og udformning ikke umiddelbart muligt for min medarbejder og mig at måle rampens hældning.

Bygningsreglement 1995, pkt. 4.2.2, stk. 4, er sålydende:

”Stk. 4. Ramper må ikke udføres med større hældning end 1:20 (50 mm. niveau-forskel pr. meter) [svarende til 5 pct., min tilføjelse].”

(Bestemmelsen svarer til reglerne i pkt. 2.6.3., stk. 2, 2. pkt., i BR08.)

Rampen er efter det oplyste lavet i forbindelse med opførelsen af rådhuset, dvs. længe før den nævnte regel blev skrevet ind i bygningsreglementet.

Jeg anførte under inspektionen at rampen er noget stejlere end de nævnte 5 pct., og jeg tilkendegav på den baggrund at jeg gik ud fra at kommunen ville være opmærksom på dette tilgængelighedsproblem hvis rådhuset på et tidspunkt skulle renoveres/bygges om.

Jeg medtager for en ordens skyld denne bemærkning i rapporten, men foretager mig i øvrigt ikke mere på dette punkt.

Der er automatik på dørene ved rådhusets indgang. Der er to af hinanden uafhængige døre: ind til højre og ud til venstre (set udefra).

Jeg konstaterede under inspektionen at det meget brede dørtrin (af sten) ved indgangsdøren – i modsætning til dørtrinnet ved udgangsdøren – ikke er i niveau med den brede metalrist der er anbragt foran døren udenfor. Det viste sig endvidere under inspektionen at en kørestolsbruger ikke kun skal overvinde den naturlige modstand som det nævnte brede dørtrin ved indgangsdøren giver, men også – og samtidig – den modstand som følger af metaldørtrinnet i selve døråbningen. Jeg henviser til at afstanden fra trinnet i selve døråbningen og til det brede dørtrins yderkant cirka svarede til afstanden mellem for- og baghjul på den kørestol som aktuelt blev anvendt under inspektionen.

Illustration 2 – Det brede dørtrin af sten og metal dørtrinnet i selve døråbningen

Ifølge DS 3028:2001, pkt. 4.4.12, (og BR08, pkt. 3.2.1, stk. 3), må dørtrin maksimalt være 25 mm høje.

Ifølge SBI-anvisning nr. 216 bør man generelt undgå dørtrin i fælles adgangsveje, alternativt anvende forsænkede bundstykker.

Uanset at det nævnte brede dørtrin af sten og dørtrinnet i selve døråbningen ikke, hver for sig, overstiger den nævnte grænse på 25 mm i højden, vil selv relativt unge/stærke kørestolsbrugere efter omstændighederne kunne have problemer med at komme ind ad indgangsdøren ved egen hjælp.

Det er min opfattelse at den begrænsede tilgængelighed som følger heraf, bør løses. Jeg beder kommunen om at oplyse hvorledes problemet bliver løst.

Foran indgangspartiet er som allerede nævnt anbragt en bred dørrist af metal. Efter SBI-anvisning nr. 216 og BR08 bør trinflader af gitterriste undgås, eller også bør de gøres egnede for personer med blindestokke ved at vælge gitterdimensioner på ca. 9 mm (lidt under diameteren på de tyndeste blindestokke).

Min medarbejder og jeg målte ikke gitterristens dimensioner, men på baggrund af de fotografier som blev taget under inspektionen for at støtte hukommelsen, synes gitterristen foran indgangspartiet ikke umiddelbart at kunne give anledning til problemer. For en ordens skyld beder jeg dog om kommunens bemærkninger også på dette punkt.

Illustration 3 - Gitterristen

Indgangspartiet giver mig ikke anledning til yderligere bemærkninger.

4.2.3. Adgangsforholdene fra parkeringspladsen til indgangen uden brug af rampe

For enden af parkeringspladsen – i den modsatte side af det sted hvor den ovenfor nævnte handicapparkeringsplads er placeret – fører en trappe op ad skrænten op til indgangen til rådhuset.

Jeg benyttede rampen op til indgangen sammen med den kørestolsbruger som assisterede mig under inspektionen. Beklageligvis fik hverken mine medarbejdere eller jeg brugt trappen – heller ikke da vi forlod rådhuset efter inspektionen. Vi fik heller ikke fotograferet trappen.

Jeg går ud fra at borgere som gør brug af Borgerservice i Hadsund, og som er synshandicappede, fortrinsvis vil benytte sig af trappen. Jeg henviser til at trappen både er den korteste og hurtigste adgangsvej fra parkeringspladsen.

Inden jeg udtaler mig om eventuelle problemer med trappen i henseende til handicap-tilgængelighed, beder jeg kommunen om en nærmere beskrivelse af trappen (herunder målene på eventuelle værn/ håndlister). Jeg tillader mig at gå ud fra at det vil være muligt at supplere beskrivelsen med fotografier.

Under inspektionen konstaterede jeg at ingen af rådhusets trapper indendøre er markeret på nogen måde af hensyn til synshandicappede, således som det også fremgår af pkt. 4.4 nedenfor.

Jeg tillader mig på denne – noget usikre – baggrund at gå ud fra at heller ikke trappen (og eventuelle trappereposer) er markeret på nogen måde af hensyn til blinde og svagsynede. Også på dette punkt beder jeg kommunen om nærmere oplysninger inden jeg eventuelt foretager mig mere.

4.3. Borgerservicelokalet/-lokalerne

Ud over Borgerservice rummer rådhuset i Hadsund også afdelingerne for ældre, handicap, sundhed, økonomi og finans.

Borgerservice er delt op i to afdelinger: 1) pas og kørekort 2) pension, barselsdagpenge og boligstøtte mv.

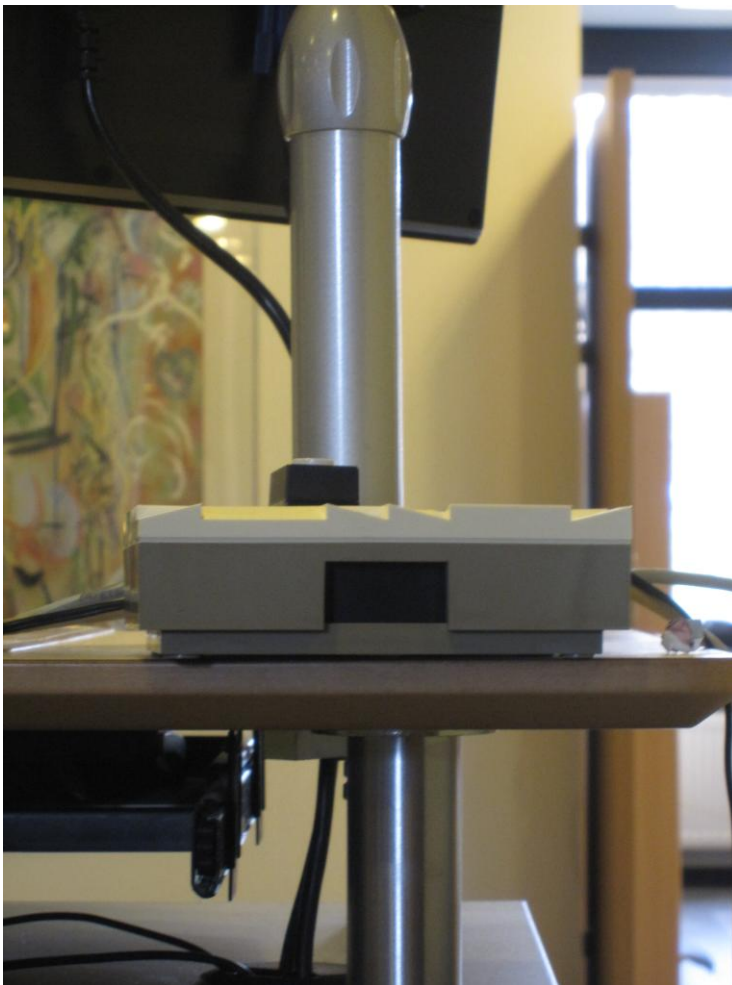
Der er begge de nævnte steder høje skranker – henholdsvis 104 og 102 cm høje.

Under inspektionen talte jeg med en af de medarbejdere der på inspektionstidspunktet var på arbejde i Borgerservice, afdelingen for pas og kørekort. Til min bemærkning om at de høje skranker ikke kan bruges af kørestolsbrugere, anførte den pågældende at kommunens medarbejder som udgangspunkt udfylder papirerne, i hvert fald for kommunens ældre borgere.

Dette er et udmærket tilbud, men det bør efter min opfattelse netop kun være et tilbud og ikke – i praksis – den eneste mulighed for en bestemt gruppe af borgere (kørestolsbrugere) som i øvrigt har alle forudsætninger for at kunne klare sig selv på dette punkt.

På den ene af skrankerne var der en batteridrevet ringeklokke til brug for tilkaldelse af personalet.

Ringeklokken er ikke afmærket på nogen måde, og den faldt derfor ikke umiddelbart i øjnene – navnlig ikke fra kørestolshøjde.

Illustration 4 - Ringeklokke

Der var pc'er til rådighed for borgere der foretrækker dette, men maskinerne var placeret i en højde som gør dette tilbud irrelevant for kørestolsbrugere.

Illustration 5 – Pc til borgernes afbenyttelse

Kablet til den dankortautomat som var placeret på skranken ved siden af den ovenfor nævnte ringeklokke, var så kort at det næsten var umuligt for en kørestolsbruger at benytte automaten.

Midt i borgerservicelokalet er der små caféborde med stole til brug for eventuelt ventende borgere.

Bordene er placeret i god afstand fra skrankerne, således at ekspeditioner kan foregå i fuld diskretion.

Illustration 6 – Venteområdet i Borgerservice

Bordene vil på grund af udformningen, med kun ét ben og uden sarg, også kunne bruges af kørestolsbrugere.

Dette forudsætter dog at der ikke ved alle borde er fyldt op med stole.

Som det indirekte fremgår af det som jeg har anført ovenfor, er det min opfattelse at borgerservicelokalet på en række punkter er uhensigtsmæssigt indrettet. Jeg henstiller til Mariagerfjord Kommune at indrette borgerservicelokalet på en måde som er mere hensigtsmæssig, også for kørestolsbrugere og andre mennesker med handicap.

Jeg beder kommunen om at oplyse hvad min henstilling giver anledning til.

Der var en god belysning i borgerservicelokalet (inspektionen blev foretaget i fuldt dagslys). Borgerservicelokalets glasdøre – der adskiller de rum hvor skrankerne er placeret, og hvor den egentlige borgerservice udføres, fra det centrale rum hvor ventende borgere opholder sig – var endvidere forsynet med tre hvide tværstriber i øjenhøjde, ligeledes, forstår jeg, af hensyn til svagsynede personer. Kanterne på glasdørene var malet i en stærk rød farve, således at dørene også er tydeligt markeret i åben tilstand.

4.4. Elevator og trapper

Rådhuset er som allerede nævnt i to etager.

Der er ingen elevator mellem etagerne, og det uagtet at kommunens afdeling for handicap er placeret på 1. sal. Der var heller ikke – som et alternativ – en trappelift.

Også de ansattes kantine er placeret på 1. sal.

Mariagerfjord Kommune har således, som kommunens repræsentanter også kom ind på under drøftelserne under inspektionen, ingen reel mulighed for at ansætte en medarbejder som er kørestolsbruger, og som har arbejdsplads på rådhuset i Hadsund.

Det kom frem under den del af inspektionen som rettede sig mod rådhusets handicap-toilet (se nærmere herom nedenfor under pkt. 4.6), at handikaptoiletet er placeret i rådhusets elevatorskakt, idet det oprindelige byggeprojekt blev ændret (beskåret) på dette punkt.

Inden jeg eventuelt foretager mig mere, beder jeg om en egentlig udtalelse fra Mariagerfjord Kommune om de problemer som den manglende elevator giver.

Trapperne til 1. sal var ikke markeret af hensyn til svagsynede.

Efter vejledningen til BR08, 3.2.2, stk. 4 (om udformningen af trapper i fælles adgangsveje), bør det yderste af trinfladen samt trinforkant markeres med kontrastfarve.

Jeg går umiddelbart ud fra at det sker at svagsynede borgere som ønsker en samtale med medarbejdere fra handicapafdelingen eller afdelingslederen, skal op på 1. sal til mødelokalerne dér.

Hvis det er tilfældet, henstiller jeg til kommune at foranledige at trinflader og trinforkanter markeres som anført i vejledningen (og i SBI-anvisning nr. 216, s. 80 (1. udgave, 2008)).

Jeg beder kommunen om at oplyse hvad min henstilling – i givet fald – giver anledning til.

4.5. Mødelokaler

Der er ét mødelokale i stueetagen, for enden af gangen til højre for Borgerservice, mens der på 1. sal er to mødelokaler – et lille og et stort.

Der er rimeligt gode adgangsforhold til alle tre mødelokaler (når der ses bort fra den manglende elevator til 1. sal).

Efter BR08, pkt. 8.1, stk. 11, skal visse offentligt tilgængelige lokaler, som f.eks. teatre, biografer og biblioteker, være forsynet med teleslyngeanlæg eller tilsvarende anlæg af hensyn til mennesker med hørehandicap.

Under inspektionen fik jeg ikke spurgt om et eller flere af mødelokalerne, i lighed med byrådssalen (se om denne lige nedenfor), er udstyret med teleslyngeanlæg.

Jeg beder kommunen om nærmere oplysninger herom.

4.5.1. Byrådssalen

Byrådssalen er, som det fremgår af illustrationen nedenfor, traditionelt opbygget (som et teater).

Illustration 7 – Byrådssalen

Som det fremgår af fotografiet, har kørestolsbrugere ikke mulighed for at placere sig andre steder end bagerst i lokalet. På grund af byrådssalens mere beskedne størrelse er forholdene for tilhørerne her dog betydeligt bedre end i f.eks. byrådssalen i Aalborg, der som nævnt blev inspiceret tidligere den samme dag.

Jeg er, ligesom det var tilfældet i Aalborg, opmærksom på at det, henset til de fysiske forhold i byrådssalen, umiddelbart forekommer vanskeligt at gennemføre forbedringer på dette punkt.

Der er efter det oplyste installeret teleslyngeanlæg i byrådssalen i 2007. På forespørgsel blev det oplyst at anlægget – vist nok – fungerer uden problemer.

Jeg beder på baggrund af den usikkerhed som svaret blev afgivet med, om en udtalelse om teleslyngeanlæggets funktion.

For at sikre at den valgte installation er funktionsdygtig når den anvendes, anbefales det i vejledningen til BR08 (til pkt. 8.1, stk. 11) at installationen testes ”regelmæssigt”.

Jeg beder om at kommunen i den udtalelse som jeg har bedt om ovenfor, kommer ind på hvilke initiativer kommunen har taget i den henseende.

Som det ligeledes fremgår af illustrationen ovenfor, er heller ikke trapperne i byrådssalen markeret med kontrastfarve.

Jeg henstiller til Mariagerfjord Kommune at foranledige at også byrådssalens trapper markeres af hensyn til svagsynede.

Jeg beder kommunen om at oplyse hvad min henstilling fører til.

4.6. Handicaptoliet

Handicaptoliet er som allerede nævnt placeret i det rum som var tiltænkt anvendt til elevator. Handicaptoliet er markeret med et skilt og kan, som det fremgår nedenfor, også bruges af andre.

Illustration 8 – Skilt til (handicap)toilettet

Efter min opfattelse er den højre side af skiltet mere retvisende end den venstre. Toilettet kan således bedst beskrives som et helt almindeligt toilet i overstørrelse. Jeg henviser til at toilettet – bortset fra rummets størrelse og det forhold at der er god plads ved siden af toiletkummen – helt savner de faciliteter som gør rummet egnet for kørestolsbrugere. Jeg sigter f.eks. til armstøtter, hævet toiletkumme og muligheden for at benytte håndvasken siddende på toilettet. Jeg bemærker at listen langt fra er udtømmende.

Medmindre Mariagerfjord Kommune vælger at udnytte rummet som oprindeligt planlagt – til elevatorskakt – henstiller jeg til kommunen at indrette toilettet i overensstemmelse med de krav som gælder for et handicap toilet. Jeg henviser til BR08, pkt. 3.4.1, stk.5, og til den tidligere nævnte SBI-anvisning 216, s. 96 (med illustration).

5. Opfølgning

Jeg beder om at Mariagerfjord Kommune sender de udtalelser mv. som jeg har bedt om, til mig direkte.

6. Underretning

Denne rapport sendes til Mariagerfjord Kommune, Statens Byggeforskningsinstitut, Center for Ligebehandling af Handicappede, Erhvervs- og Byggestyrelsen og Folketingets Retsudvalg.

Lenart Frandsen
Inspektionschef
